

Leonardo da Vinci

ŠAJĀ NUMURĀ:

- Izsludināts konkurss "Spārni 2006"
- Apstiprināti šī gada mobilitātes projekti
- Otrajā kārtā – septiņi pilotprojekti un viens valodu projekts
- Projektu pieredze

PIAA PROGRAMMAS *Leonardo da Vinci* DAĻAS ZIŅAS NR. 13

VOCATIONAL EDUCATION DEVELOPMENT AGENCY *Leonardo da Vinci* NEWS BULLETIN No. 13

AKTUALITĀTE

Izsludināts kvalitātes balvas konkurss „Spārni 2006”

Lai noskaidrotu kvalitatīvākos 2003. – 2004. gadā iesniegtos un jau realizētos pieredzes apmaiņas un prakses projektus, kā arī labākos individuālās mobilitātes veiksmes stāstus, Profesionālās izglītības attīstības aģentūra (PIAA) izsludina kvalitātes balvas konkursu „Spārni 2006”.

„Ar šo konkursu mums ir iespēja veicināt labas kvalitātes projektu izstrādi un ieviešanu, novērtēt projektu vadītāju ieguldījumu, kā arī nostiprināt sadarbību starp projektu iesniedzējiem un veicināt individuālo mobilitāti,” konkursa nozīmi skaidro *Leonardo da Vinci* daļas vadītāja Dzintra Džonsa.

Atšķirībā no iepriekšējā gada šogad konkursā ir izvirzītas divas nominācijas – Kvalitatīvākais projekts un Labākais individuālais veiksmes stāsts.

Konkursā par kvalitatīvāko projektu var piedalīties institūcijas, kas īstenojušas *Leonardo da Vinci* 2003. un 2004. gada konkursu prakses un pieredzes apmaiņas projektus. Savukārt uz labākā individuālā veiksmes stāsta titulu var pretendēt šo projektu dalībnieki. Lai pieteiktos konkursam, līdz 2006. gada 30. jūnijam projekta īstenošanai ir jāiesniedz vai ierakstītā vēstulē jānosūta *Leonardo da Vinci* daļai pašvērtējums, pieteikuma anketa un projekta rezultātu

izplatīšanas materiāli, savukārt projekta dalībniekam – pieteikuma anketa, veiksmes stāsts un projekta rezultātu izplatīšanas materiāli.

Projektu kvalitātes un individuālo veiksmes stāstu vērtēšana notiks divās kārtās. Pirmajā kārtā konkursa dalībnieku vērtēšanu un atlasīšanu veiks ES programmas *Leonardo da Vinci* daļas darbinieki, otrajai kārtai izvirzot maksimums 50 projektus un 25 individuālās veiksmes stāstus. Savukārt otrajā kārtā dalībniekus izvērtēs *Leonardo da Vinci* programmas padomes izveidota ekspertu grupa, izvirzot kvalitātes balvai 8 projektus un 8 dalībniekus. Uzvarētāju apbalvošana notiks 2006. gada beigās.

Kvalitātes balvai izvirzīs 8 projektus un 8 individuālos veiksmes stāstus, kas īpaši rīkotā pasākumā saņems PIAA un IZM parakstītu kvalitātes apliecinājumu – diplomu „Spārni 2006”. Ar konkursa nolikumu var iepazīties aģentūras mājas lapā www.piaa.gov.lv/leonardo sadaļā *Aktualitātes*.

ĪSUMĀ

Par Mūzizglītības programmu

Sadarbībā ar PIAA ES programmas *Leonardo da Vinci* daļu, Akadēmisko programmu aģentūra 15. jūnijā rīko pirmo informatīvo semināru par jauno integrēto Mūzizglītības programmu. Seminārā piedalīties lūgti izglītības politikas plānotāji. Tajā uzstāsies eksperti no Eiropas Komisijas un darba grupām, kuri piedalījušies jaunās programmas izveides procesā.

Tiekas nacionālo aģentūru pārstāvji

16. jūnijā Rīgā tiek Baltijas un Ziemeļvalstu *Leonardo da Vinci* programmas nacionālo aģentūru pārstāvji, lai kopīgi apspriestu pāreju no *Leonardo da Vinci* uz integrēto Mūzizglītības programmu. Tikšanās reizē plānots izskatīt dažādus risinājumus, kā pārejas procesā saglabāt līdz šim iegūto pieredzi un projektu rezultātus.

Pieejami projektu apraksti

26.–27. janvāri projektu pārstāvji no 19 valstīm piedalījās rezultātu izplatīšanas seminārā Grācā. Seminārs bija veltīts starpkultūru saskarsmes prasmes uzlabošanai uzņēmumos.

Apkopotā informācija par semināra dalībnieku īstenojamiem projektiem ir pieejama aģentūras mājas lapas www.piaa.gov.lv/leonardo sadaļā *Partneru meklēšana*. Trīsdesmit septiņos projektu aprakstos var smelties idejas un iegūt kontaktus, kas noderēs, gatvojoties integrētās Mūzizglītības programmas projektu konkursam, ko Eiropas Komisija paredzējusi izsludināt 2006./2007. gadu mijā.

Apstiprināti šīgada prakses un pieredzes apmaiņas projekti

2006. gada 10. februārī noslēdzās atklāts konkurss mobilitātes jeb prakses un pieredzes apmaiņas projektu pieteikumu iesniegšanai. Profesionālās izglītības attīstības aģentūra (PIAA) kopumā saņēma 138 projektu pieteikumus, no tiem *Leonardo da Vinci* padome apstiprināja 112 projektus. To īstenošanai piešķirts 1 128 000 EUR finansējums.

Līdzīgi kā iepriekšējos gados arī 2006. gadā Latvijas organizāciju aktivitāte prakses un pieredzes apmaiņas projektu rakstīšanā ir bijusi ļoti augsta. Šogad vislielākais konkurss bija starp izglītības iestāžu pasniedzējiem un uzņēmuma vadītājiem, bet samazinājies „jauno strādnieku” mērķgrupā.

Projektu vērtētāji atzina, ka šogad ir krietni augusi projektu kvalitāte un to vērtēšana ir bijusi grūtāka, salīdzinot ar iepriekšējiem konkursiem. Tomēr arī šajā gadā konstatētas vairākas neatbilstības projektu tehniskās atlases kārtībai – diviem projektu pieteikumiem nebija pievienota atbilstoša projektu partneru sadarbības atbalsta vēstule, savukārt vienu projektu iesū-

tija pēc projekta iesniegšanas termiņa.

Starp projektu iesniedzējiem ir ilggadīgie arodskolu un augstskolu projektu īstenotāji, kuri no savas iestādes iesnieguši jau vairākus projektus, vairāku pašvaldību iestādes un zemnieku saimniecības. Turpmākos divus gadus savas profesionālās zināšanas pilnveidos arhitekti, puķkopji, „Latvijas pasta” darbinieki, mežsaimniecību speciālisti, būvmateriālu tirgotāji, kā arī moderno deju tiesneši.

“No 2007. gada ir paredzēts, ka mobilitātes projekti iekļausies Mūžizglītības programmas sastāvā.”

Šīgada projektu ietvaros praksē un pieredzes apmaiņā uz ārvalstīm varēs doties 781 dalībnieks. Tas ir par 139 dalībniekiem vairāk, nekā iepriekšējā gada konkursā. Vairāku pro-

jektu dalībnieki dosies pieredzes apmaiņā vai praksē uz tādām mums mazāk pazīstamākām valstīm kā Turcija un Bulgārija.

Lai gan 2005. gadā ES programmas *Leonardo da Vinci* daļa rīkoja starptautisku semināru, lai īpaši veicinātu valodu skolotāju un darb-
audzinātāju iesaistīšanos programmā, tomēr arī šoreiz profesionālās izglītības iestāžu svešvalodu skolotāju aktivitāte, piesakot projektus profesionālās svešvalodas uzlabošanai, ir salīdzinoši zema.

„Šīgada konkurss bija pēdējais programmā *Leonardo da Vinci* II. No 2007. gada ir paredzēts, ka mobilitātes projekti iekļausies Mūžizglītības programmas sastāvā. Jaunā programma paredz vēl straujāku mobilitātes jeb prakses un pieredzes apmaiņas projektu apjoma pieaugumu,” skaidro PIAA ES programmas *Leonardo da Vinci* daļas vadītāja Dzintra Džonsa.

Leonardo da Vinci programmā kopš 2000. gada apstiprināti 526 mobilitātes jeb prakses un pieredzes apmaiņas projekti par 4,8 miljoniem eiro. Tajos piedalījušies vairāk kā 3000 dalībnieku no Latvijas profesionālās izglītības iestādēm, uzņēmumiem un dažādām organizācijām.

Prakses projekti	Iesniegto projektu skaits	Apstiprināto projektu skaits	Pieprasītā summa EUR	Piešķiršanai paredzētā summa EUR	Konkurss	Pieprasīto dalībnieku skaits	Apstiprināto dalībnieku skaits
Sākotnējā profesionālajā izglītībā iesaistītu jauniešu prakse	27	26	567284,40	502595,00	1 : 1,13	386	346
Augstskolu studentu prakse	5	5	124080,00	112245,00	1 : 1,11	59	59
Jauno strādnieku un profesionālās izglītības iestāžu absolventu prakse	7	7	152970,00	133470,00	1 : 1,15	59	59
Apmaiņas projekti							
Starptautiskā pieredzes apmaiņa personāla daļu menedžeriem, profesionālās izglītības iestāžu pasniedzējiem un programmu izstrādātājiem	93	68	676019,76	333910,00	1 : 2,03	566	281
Starptautiskā pieredzes apmaiņa valodu pasniedzējiem un darb- audzinātājiem	6	6	47090,00	45780,00	1 : 1,03	36	36
Kopā:	138	112	1 567 444	1 128 000,00	1 : 1,39	1106	781

Otrajai kārtai iesniegti astoņi projekti

Leonardo da Vinci programmas padome izvērtējusi saņemtos pieteikumus „B” procedūras (pilotprojekti, valodu projekti, starptautiskie informācijas apmaiņas tīkli) projektu konkursā.

Otrajai kārtai padome izvirzījusi 10 projektus. Taču tālākai vērtēšanai saņemti astoņi projektu iesniegumi, no tiem septiņi ir pilotprojektu un viens – valodu projekta pieteikums. Šajā kārtā projektu pieteikumus vienlaicīgi vērtē

gan eksperti Latvijā, gan Eiropas Komisijā. Lēmumu par atbalstu pieņem Eiropas Komisija. Paredzams, ka konkursa rezultāti kļūs zināmi 2006. gada jūnijā. Līdz ar to apstiprinātie projekti darbu uzsāks 2006. gada rudenī.

Kopumā PIAA ES programmas *Leonardo da Vinci* daļa saņēma 15 „B” procedūras projektu pieteikumus no dažādām augstskolām, profesionālās izglītības iestādēm, komercsabiedrībām un sabiedriskajām organizācijām. Tajos ir paredzēta dažādu materiālu un metožu izstrāde atšķi-

rīgās profesionālās izglītības jomās.

Leonardo da Vinci programma atbalsta eksperimentālus projektus, kuros paredzēta inovatīvu produktu izstrāde profesionālajā izglītībā – mācību programmas, mācību un metodiskie materiāli, sertifikācijas sistēmas utt., ko būtu iespējams lietot iespējami plašākā Eiropas valstu lokā. Katru gadu konkurss notiek divās kārtās. Laika posmā no 2000. – 2005. gadam atbalstīti 22 Latvijas iesniedzēju projekti ar kopējo EK atbalstu 4 406 093 EUR apjomā.

Izvērtē projektus Kvalitātes balvai

Šī gada 21. un 22. februārī Londonā tikās 34 *Leonardo da Vinci* programmas mobilitātes projektu kvalitātes vērtēšanas eksperti, lai izvērtētu Kvalitātes balvai iesniegtos mobilitātes projektus.

Žūriju veidoja Nacionālo aģentūru pārstāvji un profesionālās izglītības eksperti no visām programmā iesaistītajām dalībvalstīm. Latviju vērtēšanas žūrijā pārstāvēja PIAA ES programmas *Leonardo da Vinci* daļas mobilitātes projektu vadītāja Dagnija Dilāne.

Pirmo reizi Kvalitātes balvas piešķiršana notika 2005. gadā Oslo. Šogad

konkursu organizē Austrijas Nacionālā aģentūra.

Konkursam kopumā bija iesniegti vairāk nekā 50 projektu. Pirmajā atlasē kārtā eksperti vērtēja projektus, izmantojot speciāli izstrādāto interaktīvo datu sistēmu un apspriežoties internetā. Finālam izvirzītos projektus vērtēja ekspertu darba grupas. Lai nepieļautu interešu konfliktu un lai projekti saņemtu patiesi objektīvu vērtējumu, žūrijas dalībniekus sadalīja grupās tā, lai viņi nevērtētu savas valsts iesniegtos projektus un lai nepedalītos to projektu vērtēšanā, ko jau bija vērtējuši pirmajā kārtā.

Kvalitātes balvai ekspertu grupas nominēja tos projektus, kas atbilst kva-

litātes kritērijiem – labākie projekta rezultāti un sasniegumi, projekta vadība un projekta ietekme uz iesaistītajām organizācijām. Rezultātu izziņošana un veiksmīgāko projektu apbalvošana notiks šī gada 10. maijā Eiropas Savienības profesionālās izglītības programmas *Leonardo da Vinci* kvalitātes balvas pasniegšanas ceremonijā Gracā, Austrijā.

Dalīties savā pieredzē un pieteikties konkursā „*Leonardo da Vinci* mobilitātes vēstnieks” pirmo reizi varēja arī individuālie mobilitātes projektu dalībnieki. Latviju apbalvošanas ceremonijā pārstāvēs un uz vienu no tituliem „Vestnieks 2006” pretendēs studentu prakšu projekta dalībniece Anda Vaice no Vidzemes Augstskolas.

Seminārs darba stratēģijas uzlabošanai

No 22. līdz 24. februārim Londonā notika transporta nozarei veltīts seminārs „Strādāsim daudz stratēģiskāk”. Semināru organizēja Britu Padome, kas Lielbritānijā administrē ES profesionālās izglītības programmu *Leonardo da Vinci*.

Seminārs notika Karaliskajā jūras koledžā Griničā. Pirmās dienas aktivitātēs piedalījās sadarbības partneri no 12 Eiropas valstīm, kā arī Lielbritānijas ieinteresēto transporta kompāniju starptautisko projektu vadītāji. Latviju seminārā pārstāvēja *Leonardo da Vinci* daļas projektu vadītāja Maija Dreimane.

Semināra ievadā dalībniekiem bija iespēja iepazīties ar *Leonardo da Vinci*

Nacionālās aģentūras Lielbritānijā pārstāvja Adriana Klarka–Morgana (Adrian Clark–Morgan) prezentāciju „Lisabonas stratēģija – prasmes globālajai ekonomikai”, kā arī ar veiksmīgāko mobilitātes projektu piemēriem. Savukārt pēcpusdienā dalībnieki strādāja atsevišķās darba grupās, meklējot risinājumus, kā ieinteresēt mazos un vidējos uzņēmumus īstenot mobilitātes projektus.

Darba gaitā bija jūtama liela interese par sadarbošanos ar jauno ES dalībvalstu organizācijām. Varēja manīt, ka tieši Latvijas pievienošanās ES ir devusi stimulu sadarbības veidošanai ar Baltijas valstīm. Par potenciālo sadarbību ar Latvijas uzņēmumiem mobilitātes projektos nopietni ieinteresējās trīs kompāniju – AIRBUS UK, GJH Management Services

un Ziemeļdevonas koledžas – projektu vadītāji.

Semināra otrajā dienā Britu Padomes telpās notika darba grupas sanāksme, kurā tika spriests par jauno Mūžizglītības programmu un *Leonardo da Vinci* mobilitātes projektu nākotni laika posmā no 2007.–2013. gadam. Sanāksmē piedalījās Nacionālo aģentūru pārstāvji no Slovēnijas, Nīderlandes, Lietuvas, Latvijas, Ungārijas, Īrijas, Portugāles, Maltas, Vācijas, Dānijas un Lielbritānijas. Darba grupas dalībnieki sagatavoja priekšlikumus Eiropas Komisijai, kā uzlabot *Leonardo da Vinci* mobilitāti jaunajā programmas periodā, lai padarītu mobilitātes projektu īstenošanu pievilcīgāku projektu pieteicējiem un dalībniekiem.

Jaunie dizaineri Milānā

Aija Plance,
Rīgas Dizaina un
arhitektūras koledžas
absolvente:

Starptautiska pieredze ir zelta vērtība. To zina visi. Tad nu arī mēs – trīs Rīgas Dizaina un arhitektūras koledžas absolventi – Aija Plance, Sergejs Rodionovs un Oksana Luzika – izvēlējamies būt to vidū, kam ir savs uz reālu un praktisku pieredzi balstīts viedoklis par starptautiskās pieredzes nozīmīgumu.

Latvijai iestājoties Eiropas Savienībā, iespējas iegūt zināšanas un paaugstināt savu profesionālo kvalifikāciju ir pieaugušas, pateicoties dažādām atbalsta programmām. Mēs izvēlējamies *Leonardo da Vinci* Mobilitātes programmu. Tā šķita vispiemērotākā, jo atbildām programmas mērķa grupai – bijām jaunie darbinieki un tikko profesionālās izglītības iestādī beiguši absolventi. Līdz ar to varējām iegūt savu pirmo profesionālo pieredzi. Turklāt Milānā, kas mums – jaunajiem dizaineriem – šķita kā saldais ēdiens, jo Milāna ir dizaina Meka.

Pirms projekta realizēšanas veicām visas nepieciešamās formalitātes un jau 5. novembrī bijām Milānā, lai tur pavadītu turpmākos sešus prakses mēnešus. No šī brīža sākās mūsu ceļojums ne tikai profesionālās pieredzes un izaugsmes, bet arī citas, pilnīgi atšķirīgas kultūras, vēstures un dzīves ritma izziņāšanā. Ja sākotnēji jutāmies kā tūristi, kas uz visu raugās ar plaši atvērtām acīm, kas ar apbrīnu aplūko dižo vēsturisko arhitektonisko mantojumu un kas vienlaikus arī šausminās par tam izrādīto necieņu (90 % ēku ir aprakstītas un apzīmētas ar grafiti zīmējumiem), tad jau pēc kāda laika bijām pie tā visa pieraduši. Drīz vien šķita pat normāli, ka Milānā ir tikai divi sētnieki un tie paši reti vicina slotu, kā rezultātā gājējam jābūt ļoti uzmanīgam, lai neiekāptu kādā cilvēka labākā drauga atstātā dārgumā.

Mūsu brauciena mērķis bija pilnveidot savas profesionālās iemaņas. Tomēr pirmajā mirklī likās, ka īsti desmitniekā neesam trāpījuši. Ieraksts

mūsu diplomā vēsta, ka esam interjera dizaineri, bet firma *OneOff*, kur ieguvām praksi, nodarbojas ar industriālo dizainu. Tā ir lielākā firma Milānā, kas izstrādā arhitektoniskos maketus un prototipus. Nospriedām – lai gan atšķirības ir specifiskas, tomēr dizains ir un paliek dizains. Jebkurā gadījumā esam ieguvēji, jo varējām paplašināt savu redzesloku, iegūt zināšanas un pieredzi industriālajā dizainā.

Sākumā bijām kā ciruļa bērni pirmajā pavasara lidojumā – nemākulīgi, bez pieredzes jaunajā darba jomā. Problēmas radīja arī nepietiekamās itāliešu valodas zināšanas. Tomēr pietiekami ātri iemācījāmies lidot, pateicoties atsaucīgajiem un pacietīgajiem darba kolēģiem.

Projekta dalībiece O. Luzika iepazīstot Milānas arhitektūru un dizaina tradīcijas

Mūsu priekšstats par arhitektonisko maketu izgatavošanu atšķīrās no tā, ko redzējām un veicām Milānā. Darbs pie vienas augstceltnes izveidošanas un tās iekļaušanas mēroga maketā 1:100 ilgst apmēram nedēļu. Šāda maketa izgatavošana ir iesaistīti vairāk nekā 15 cilvēku. Kad darbs ir pabeigts un klients ar vēriņu aci novērtē paveikto, pārņem savādas izjūtas, apziņoties, ka arī mēs esam pielikuši roku šī projekta tapšanā. Pēc kāda laika šo pašu ēku jau varēs redzēt mērogā 1:1 kaut kur Milānā, Ņujorkā vai Parīzē.

Prototipu veidošana prasīja sevi attīstīt tādas kvalitātes kā pacietību, pedantismu un precizitāti. Arī šajā procesā modernas tehnoloģijas savijas ar roku darbu. Lai gan smalkas iekārtas un ierīces paveic neiedomājamo, tomēr galarezultāts bez

cilvēku roku darba nav iespējams. Lai panāktu kāda priekšmeta ideālo formu – vai tā būtu izcila dizainera izgudrota jauna tasītes forma vai jau kāda funkcionējoša priekšmeta formas un dizaina uzlabošana – vienmēr kā pēdējais procesa posms ir neatlaidīga priekšmeta pulēšana ar smilšpapīru. "Smilšpapīrs" bija viens no pirmajiem vārdiem, ko iegaumējām itāliešu valodā. *Carta vetrata!*

Prakses otrajā posmā mūs katru iesaistīja jaunā darba procesā. Sergejs, datora programmu pārzināšanas ģēnijs, sāka darbu pie dizaina priekšmetu izveidošanas un uzlabošanas dažādās datorprogrammās. Oksana *OneOff* vajadzībām veidoja priekšmetu katalogus datorgrafikā, bet mani, pateicoties iepriekšējai darba pieredzei reklāmas jomā un valodu zināšanām, piesaistīja produktu un pakalpojumu izplatīšanas tikla veidošanai.

Varu teikt, ka mums ļoti paveicās ar darba kolēģiem. Viņi bija tie, kas mūs iepazīstināja ar amata specifiku, kā arī izklaidēja ārpus darba. Izbau-dījām gan slavenos Milānas aperitīvus ("laimīgās stundas" kafējnīcas un kro-dziņi, kuros par 5–8 eiro var ēst, cik vien tik, un nobaudīt kādu no neskaitāmiem kokteiļiem), gan tādas vietas, kur parasts tūrists nekad nenokļūtu. Viņi parādīja mums īsto Milānu un milāniešus, kas, jāteic, diezgan atšķīrās no greznos bukletos prezentētās informācijas un skaistām bildēm par Milānu.

Daudz brīvā laika veltījām, lai apskatītu interjera dizaina, mēbeļu un aksesuāru salonus, kā arī preču paraugu veikalus. Pabijām vairākās mēbeļu un aksesuāru izstādēs. Dīvaini bija fiksēt estētiskās gaumes izmaiņas sevi. Lēnām, pamazītēm, bet tas notika. Nu jau varam atšķirt patiesi izcilu dizaineru darbus no bezgaumīgiem pakalpa-rinājumiem.

Prakses laiks paliks atmiņā kā ļoti piesātināts ar dažādiem notikumiem, iespaidiem un jaunu pieredzi, kuru mums neviens nevar atņemt un kuru mēs varam transformēt savos turpmākajos projektos. Tāpēc jāsaaka paldies *Leonardo da Vinci* programmai par iespēju realizēt šo projektu, kā arī PIAA darbiniekiem par izrādīto cilvēciskumu, atsaucību un rūpēm par mums visā projekta laikā.

Iespēja, nevis nespēja

Marga Živitere,
projekta
vadītāja:

2005. gada decembrī noslēdzās Leonardo da Vinci pilotprojekts „Iespēja, nevis nespēja nodarbinātībā” (AnDE), kas tika aizsākts 2003. gada novembrī. Tā īstenošanā bija iesaistītas augstskolas, profesionālās izglītības un prakses uzņēmumi, kā arī darba devēji no Latvijas, Luksemburgas, Grieķijas un Lielbritānijas.

Spēja un iespēja – ar šādu kvalitatīvi jaunu pieeju un kritērijiem attiecībā pret cilvēku ar invaliditāti un hroniskām saslimšanām nodarbinātību Informācijas sistēmu menedžmenta augstskola izstrādāja pilotprojektu „Iespēja, nevis nespēja nodarbinātībā”. Eiropas pieredze rāda, ka katrs indivīds spēj sniegt ieguldījumu visas sabiedrības labklājībā, ja vien tiek dotas iespējas un radīti vajadzīgie apstākļi. Šajā ziņā darba devējiem ir izšķirošā loma konkrētas darba vides radīšanā un atīstīšanā.

Eiropas Savienībā (ES) dzīvo apmēram 68 miljoni cilvēku ar speciālām vajadzībām, bet tikai 3–5 % no viņiem ir ietverti darba tirgū, kas liecina par lielām neizmantojamām darba resursu rezervēm. Vienlaikus darbaspēka trūkums kļūst par nopietnu šķērslī uzņēmumu paplašināšanai un attīstībai daudzās ES valstīs, arī Latvijā. No vienas puses tas skaidrojams ar to, ka lielai daļai uzņēmēju – potenciālo darba devēju – nav pietiekamas informācijas par šo cilvēku nodarbinātības iespējām. Uzņēmēji pat nenozina, kādi varētu būt viņu ieguvumi un vērtības no šo cilvēku nodarbinātības. No otras puses, darba devēji nav īpaši motivēti nodarbināt cilvēkus ar speciālām vajadzībām iespējamo uzņēmuma zaudējumu un riska dēļ, jo pagaidām vēl ir ievērojamas nepilnības likumdošanā, kā arī nav līdz galam izstrādātas un sakārtotas valsts un pašvaldību atbalsta sistēmas un programmas.

Projekta īstenotāju mērķis bija sekot līdzi esošo un nākamā darba devēju –

profesionālo studiju programmu studentu – specifisko sagatavotību cilvēku ar dažādām nespējām nodarbinātībai. Šim nolūkam ir izstrādāta rokasgrāmata darba devējiem par cilvēku ar invaliditāti un hroniskām slimībām nodarbinātības iespējām, akcentējot šo cilvēku kā potenciālā darbaspēka spējas, nevis viņu nespējas. Savukārt uzņēmējdarbības vadības programmās studējošajiem ir sagatavots jauns pilnveides modulis, kurā ietverta specifiska informācija par cilvēku ar speciālām vajadzībām nodarbinātību, lai nodrošinātu zināšanas un kompetenci, sociāli psiholoģisko sagatavotību, kā arī pozitīvu attieksmi.

Projekta rezultāti ievērojami pārsniedz sākumā cerēto. Par to liecina neplānoto papildu produktu izstrāde, plašā studējošo ieinteresētība, valsts un pašvaldību institūciju, darba devēju konfederāciju un asociāciju, invalidu sabiedrisko organizāciju, masu mediju uzmanība un aktīvā līdzdalība projekta laikā rīkotajos pasākumos gan Latvijā, gan partnervalstīs.

Liela dalībnieku aktivitāte bija vērojama projekta sākumposmā rīkotajā konferencē „Vienādas iespējas visiem”. Tajā ar prezentācijām, referātiem un ziņojumiem piedalījās ārvalstu un Latvijas darba devēju asociāciju pārstāvji, valsts un pašvaldību institūciju darbinieki, augstskolu mācībspēki un studējošie, medicīnas darbinieki, masu mediju, invalidu biedrību un asociāciju pārstāvji, kā arī citi interesenti par demokrātisku vidi un diskriminācijas novēršanu darbā.

Arī projekta partneru izstrādātie materiāli gan pēc satura, gan apjomiem ievērojami pārsniedza plānoto, tāpēc tālmācības kursam „Cilvēku ar invaliditāti nodarbinātība” ir izveidots atsevišķs pielikums.

Ārvalstu partneru līdzdalībai projekta AnDE izstrādē bija īpaša nozīme. Ņemot vērā Latvijas sociālo un ekonomisko situāciju, kā arī sabiedrības izglītības un informētības li-

meni, bez projekta partnervalstu bagātīgās pieredzes un piemēriem problēmu risināšanai uzņēmumos projektu mūsdienīgā līmenī nebūtu iespējams veikt. Pats būtiskākais ieguvums daudzu prakses jautājumu izpratnei ir transnacionālās sadarbības izveide starp Informācijas sistēmu menedžmenta augstskolu, Latvijas Universitāti, Latvijas Tirdzniecības asociāciju, *The Echange Network for Training and Enterprises* (Apvienotā Karaliste), *Valter Fisamber & Associates Ltd* (Grieķija), *Finance & Mediation* (Luksemburga) un viņu piesaistītajiem sadarbības partneriem – uzņēmumiem, bankām, augstskolām, universitātēm, valsts un nevalstiskām organizācijām.

Projekts AnDE ir noslēdzies. Taču tā izstrādes tiek tālāk attīstītas un izmantotas citos projektos, kalpo par ierosmi un pamatu cilvēku ar speciālām vajadzībām nodarbinātības problēmu risināšanai gan Latvijā, gan partnervalstīs. Kā rāda Grieķijas partneru piemērs, balstoties uz projekta rezultātiem, iestrādāti grozījumi likumdošanā, īstenoja atbilstošu fondu sadale un pārdaļē, tādējādi nozīmīgi uzlabojot cilvēku ar invaliditāti un nespējām situāciju. Tagad svarīgākais ir nepārtraukt uzsākt darba devēju sagatavošanu cilvēku ar speciālām vajadzībām integrācijai darba tirgū.

Projektā izstrādātais metodiskais materiāls tālmācības kursam

Īsteno pēcdiploma mācību pilotkursu ārstiem

Inga Širante,
projekta
administratore:

Austrijas uzņēmums Actiopharm Productmanagement Training & Sales GmbH sadarībā ar kolēģiem no Latvijas, Vācijas, Ungārijas, Grieķijas, Īrijas, Portugāles un vēlāk arī no Kipras izstrādāja un pieteica Eiropas Komisijas Leonardo da Vinci programmas pilotprojektu „CLEAR” (Clinical Research Physician). Projektu koordinē Austrija, savukārt pārējās valstis, tostarp arī Latvija, ir iesaistītas kā partneri.

Projekta sākumposmā tā dalībnieki izpētīja, kāda ir medicīnas pēcdiploma apmācības sistēma katrā valstī. Savukārt pēc datu apkopošanas ir uzsākts nākamais projekta posms, kurā laikā, visiem partneriem sadarbojoties, ir izveidots vienots Eiropas ārstu pēcdiploma apmācības kurss „Ārsts – klīniskais pētnieks”. Tajā ietvertas visas nepieciešamās pamatzināšanas zāļu klīnisko pētījumu veikšanai.

Apģūstot jauno kursu, beidzēji būs ieguvuši pamatzināšanas par klīnisko pētījumu plānošanu, veikšanu un novērtējumu. Tā četras galvenās tēmas ir:

- plānošana un organizācija,
- biometrija,
- likumi un ētika,
- pirms-klīniskās un klīniskās pamatzināšanas.

Projekta partneri pēdējās kopīgās tikšanās laikā Budapeštā

Pilotkursa „Ārsts-klīniskais pētnieks” dalībnieki nodarbību laikā

Pēc saskaņotas kursa programmas izveides, paralēli koordinatora izstrādātajam kursam vācu un angļu valodā, mēs apņēmāmies novadīt pilotkursu latviešu valodā, piesaistot pasniedzējus no Latvijas. Šāda aktivitāte gan iepriekš projektā nebija ielānota, tomēr tā nebija arī neiespējama, jo ielānotajā budžetā finanšu līdzekļi bija pietiekami, lai realizētu mūsu iecerī. Līdz ar to mums kā partneriem radās iespēja pierādīt, ka projektā piedalāmies nevis formāli, bet gan „ar sirdi un dvēseli”.

Saņemot no Austrijas idejas apstiprinājumu, sākām piesaistīt nepieciešamos pasniedzējus. Tas izrādījās īsts pārbaudījums, jo šajā jomā kompetentu, kvalificētu speciālistu nemaz nav tik daudz, turklāt ne visi ir atsaucīgi un ieinteresēti.

Pirmais uzdevums bija apzināt, vai Latvijā vispār ir kvalificēti pasniedzēji, lektori un speciālisti katrā no kursā paredzētajām tēmām. Sadarbojoties ar Zāļu Valsts aģentūru, Rīgas Stradiņa universitāti un Latvijas Universitātes Medicīnas fakultāti, pasniedzēju komandu veiksmīgi izveidojām. Viņu galvenais darbs bija sagatavot lekciju materiālus

pilotkursam un šo kursu arī novadīt.

Otrs uzdevums idejas īstenošanai bija sakomplektēt pilotkursu grupu. Sākumā šis posms sagādāja zināmas bažas. Lai informētu par pilotkursu, bija nepieciešama reklāma, taču tai līdzekļi nebija paredzēti. Tāpēc paši izveidojām krāsainus bukletus, kuros ietvērām informāciju par kursa iespējām, mērķiem un nepieciešamību. Šos bukletus izplatījām „Ārstu kongresā” 2005. gada jūnijā. Izrādījās – istajā vietā un laikā. Pilotkursam pieteicās 23 klausītāji tostarp dažādu medicīnas iestāžu ārsti no visas Latvijas, gan arī vienkārši cilvēki, kas vairāk vai mazāk ir saistīti ar klīnisko pētījumu veikšanu.

Saņēmām pozitīvas klausītāju atsauksmes, kas liek domāt, ka pilotkurss ir veiksmīgi īstenots. Klausītāji savas iegūtās zināšanas apstiprināja ar gala testu. Pēc veiksmīgi nokārtota pārbaudes darba viņi saņēma Latvijas Universitātes sertifikātu par kursa apgūšanu.

Ceram, ka šis kurss pēc atbilstošas Eiropas Komisijas direktīvas apstiprināšanas tuvākajos gados kļūs par obligātu prasību ārstu dalībai klīniskajos pētījumos Eiropas Savienības valstīs. Un, pateicoties mūsu dalībai Leonardo da Vinci projektā, Latvija ir viena no valstīm, kurā šāda kursa programma jau ir izveidota.

Kursa izstrādes laikā secinājām, ka piedaloties kādā projektā kā partnerim, nevajadzētu būt pasīviem idejas īstenošanā. Aktīvi iesaistoties, var panākt daudz veiksmīgāku rezultātu, kā arī gandarījumu par paveikto.

Nodrošina vienotus zināšanu standartus pavāriem Eiropā

Linda Medne,
projekta vadītāja

Projekta *Resto Cooking Permit (Licence restorānu pavāriem)* ietvaros ir izveidota pavāru sertificēšanas sistēma, kas nodrošina vienotus zināšanu standartus Eiropā un piedāvā jaunas iespējas pavāru kompetenču līdzsvarotībai. Projekts uzlabos Latvijas pavāru kompetenci Eiropas darba tirgū, veicinās tūrisma un restorānu sektora attīstību, uzlabos ēdināšanas pakalpojumu kvalitāti.

Līdz šim Eiropas restorānu biznesā nebija vienota sertifikāta zināšanu un prasmju atzīšanai pavāriem, kā arī nebija vienotas eksaminācijas sistēmas, kas nodrošinātu līdzīgus pavāru vērtēšanas kritērijus visās valstīs.

Eiropas Komisijas dokumentos saistībā ar kvalifikāciju atzīšanu un caurskatāmību norādīts, ka viena no galvenajām problēmām, lai cilvēki varētu strādāt citā Eiropas valstī vai mainīt nodarbošanos darba tirgū, ir panākt kvalifikāciju un kompetenču pielīdzināšanu un atzīšanu visās Eiropas Savienības dalībvalstīs. Līdz ar to Viesnicu un restorānu mācību centrs (Latvija) izstrādāja un iesniedza ES *Leonardo da Vinci* programmā projektu *Resto Cooking Permit* vienotu standartu izstrādei. Projektā kā partneri iesaistīti *Baletour* (Austrija), *Drushество Znaiya za Vsihki* (Bulgārija), *Greta de Lot* (Francija), *Sistema Turismo* (Itālija), *Iniciatives Para la Formacion* (Spānija), Latvijas Pavāru un Konditoru Apvienība (Latvija) un Rīgas Pārtikas Ražotāju Vidusskola (Latvija). Savukārt projekta koordinators ir *Akademie Ueberlingen* Vācijā.

Projekta mērķgrupas ir:

- 1) pavāri, kas vēlas paaugstināt kvalifikāciju, saņemt apliecinājumu savām zināšanām, iegūt pieredzi;
- 2) pavāri bez pavāra izglītības, bet ar pieredzi pavāra darbā – šiem pavāriem piedāvāta iespēja saņemt oficiālu apliecinājumu savai kvalifikācijai;

- 3) profesionālās skolas, kuras piedāvā pavāru apmācības programmas.

Skolām projekts dos iespēju pārliecināties, vai jaunie speciālisti ir sagatavoti atbilstoši Eiropas darba tirgus prasībām. Savukārt skolēniem tiks piedāvāta papildus iespēja uzlabot savas pozīcijas darba tirgū.

Projekta gaitā ir izstrādātas vienotas sertificēšanas prasības pirmā līmeņa pavāru kvalifikācijas iegūšanai. Tās balstās uz Eiropā vienotu pamatprasmju eksamināciju šādās jomās:

- 1) teorētiskās zināšanas profesionālajā virtuvē;
- 2) praktiskā pieredze profesionālajā virtuvē;
- 3) strādājošo kompetence darba vietā – profesionālajās virtuvēs.

Standarti ietver zināšanu pārbaudi par vispārējām ēdienu gatavošanas tēmām, tostarp katras valsts nacionālajiem ēdieniem.

Projekta ietvaros ir izstrādāti vairāki nozīmīgi produkti, tai skaitā arī pavāru zināšanu standarti 7 pamattēmās:

- pamatzināšanas un prasmes gaļai;
- pamatzināšanas un prasmes zivīm;
- pamatzināšanas un prasmes putnu gaļai;
- pamatzināšanas un prasmes dārzeņiem un saldajiem ēdieniem;
- pamatzināšanas un prasmes uztura zinātnē;
- strādājošo kompetence darba vietā – profesionālajās virtuvēs;
- pamatprasmes sanitārijā, higiēnā, iekārtās.

Pavāram pēc pierēģistrēšanās eksa-

minācijas centrā projekta mājas lapā ir nodrošināts pieslēgums teorijas eksāmenu kārtošanai. Eksāmenu jautājumus atlasa un rezultātus aprēķina datorizēta sistēma, līdzīgi kā autovadītāju teorētiskajā eksāmenā. Papildus tam sertifikāta iegūšanai ir jānokārto praktiskais eksāmens un mutvārdu pārbaude. Interesentiem ir iespēja divu gadu laikā kārtot eksāmenus par visām septiņām tēmām. Datorizētā sistēma pieļauj iespēju sertifikāciju uzsākt vienā valstī, bet turpināt citā valstī, kurā sistēma ir iedibināta. Katrā valstī eksāmenu var kārtot angļu valodā un attiecīgās valsts valodā.

Ir izstrādāti arī paškontroles punkti, kas ļauj kandidātiem pirms eksāmenu kārtošanas pārliecināties, vai visas eksāmenā ietvertās tēmas ir apgūtas un kurās jomās ir nepieciešams papildināt zināšanas un/vai prasmes.

Katrā no projekta dalībvalstīm ir vai būs atvērti vairāki eksaminācijas centri, kuros kandidātam ir iespējams kārtot eksāmenu. Lai kļūtu par eksaminācijas centru, uzņēmumam vai organizācijai jāatbilst eksaminācijas centru nolikumā izvirzītajām prasībām. Ar laiku paredzēts aptvert arī pārējās Eiropas valstis, kas projektā nebija iesaistītas.

Informācija par eksaminācijas sistēmu, kā arī paškontroles tēmas, eksāmenu rezultāti un citi jautājumi saistībā ar projektu *Resto Cooking Permit* ir pieejami projekta mājas lapā: www.eucookingdl.com. Projekta rezultāti pieejami visu projekta partneru valodās – angļu, vācu, itāliešu, spāņu, latviešu, bulgāru un franču valodā.

Projektā izstrādātais sertifikāts vienotu zināšanu apliecināšanai restorānu pavāriem

Iepazīst Vācijas pieredzi augļkopībā

Edgars Rubauskis,
projekta
vadītājs:

Aizvadītajos divos gados Valsts Dobeles Dārzkopības selekcijas un izmēģinājumu stacija *Leonardo da Vinci* programmā īstenoja mobilitātes projektu „Jauno augļkopju prakse Vācijā” (Placement of Young Fruit Growers in Germany).

Atsaucīgus sadarbības partnerus atradām Vācijas Ziemeļreinas–Vestfāles Lauksaimniecības kameras Auveileras dārzkopības centrā (Landwirtschaftskammer Rheinland Gartenbauzentrum Koln–Auweiler).

Pavisam šajā prakses programmā piedalījās astoņi dažāda vecuma (no

21 – 65 gadiem) jaunu augļkopības saimniecību īpašnieki vai to darbinieki no dažādām Latvijas vietām. Pamatuzdevums un mērķis bija apgūt saimniekošanas metodes un paņēmienus augļkopībā, iepazīt augļaugu kultivēšanas iespējas un papildināt praktiskās zināšanas, līdzdarbojoties šajos procesos.

Praktikantiem bija iespēja noklausīties lekcijas dažādās augļkopības nozarēs, apmeklēt augļkopības saimniecības un iepazīt to darbības principus – ražošanu, produkcijas uzglabāšanu un realizāciju. Dalībnieki iepazīs arī ar vācu augļkopju apmācības procesu gan lauku semināros, gan jaunu speciālistu veidošanā.

Projekta rezultātā dalībnieki ir ieguvuši priekšstatu par veicamajiem darbiem modernā augļkopībā, nostiprinot jaunās iemaņas praksē. Gūtas arī rosinošas atziņas darba uzlabošanai un pilnveidošanai saimniecībās, iepazītas progresīvās tehnoloģijas, jaunās ierīces un tehnika, ko izmanto vācu augļkopji, kā arī apzinātas to iegādes iespējas. Papildu tam dalībnieki uzlaboja savas vācu valodas prasmes un ieguva jaunas starpkultūru zināšanas, piemēram, par vāciešu izslavēto punktualitāti gan darba, gan arī sava brīvā laika plānošanā. Lielu iesaistību atstāja dažādu vāciešu ēdienu degustācijas, kā arī Vācijas dabas, ciematu un tuvāko pilsētu iepazīšana.

Dalībai projektā centāmiem atrast interesentus ārpus mūsu organizācijas. Vēlējāmies dot iespēju pašiem ražošanā iesaistītajiem nozares darbiniekiem iepazīt Vācijas pieredzi. Tas diemžēl nebija viegls uzdevums, jo grūti bija atrast pretendētus ar labām vācu valodas zināšanām. Problēmas radīja arī prakses garums un norises laiks, jo daudzi potenciālie dalībnieki iesaistīti savos saimniecību darbos. Ļoti grūti bija iesaistīt arī jaunus speciālistus, kas tikko beiguši

Projekta dalībniiece I. Miķelsone, apgūstot jaunākās zemeņu audzēšanas tehnoloģijas

Vācijas jaunie augļkopības speciālisti melleņu dārzā

mācību iestādi, piemēram, Bulduru Dārzkopības vidusskolas absolventus, jo viņu interesēs bija nokārtot iestājpārbaudījumus augstskolās. Tāpēc ieteikums citiem projektu izstrādātājiem – strādājiet sev! Tas noteikti būs vienkāršāks un mazāk ietilpīgs process.

Tomēr prieks, ka tikām galā ar projekta organizatorisko pusi un Latvijas augļudārzos tagad strādā astoņi Vācijas praksi apguvuši, zinoši un protoši augļkopji.

Projekta dalībniiece I. Lapinska kazeņu audzētavā